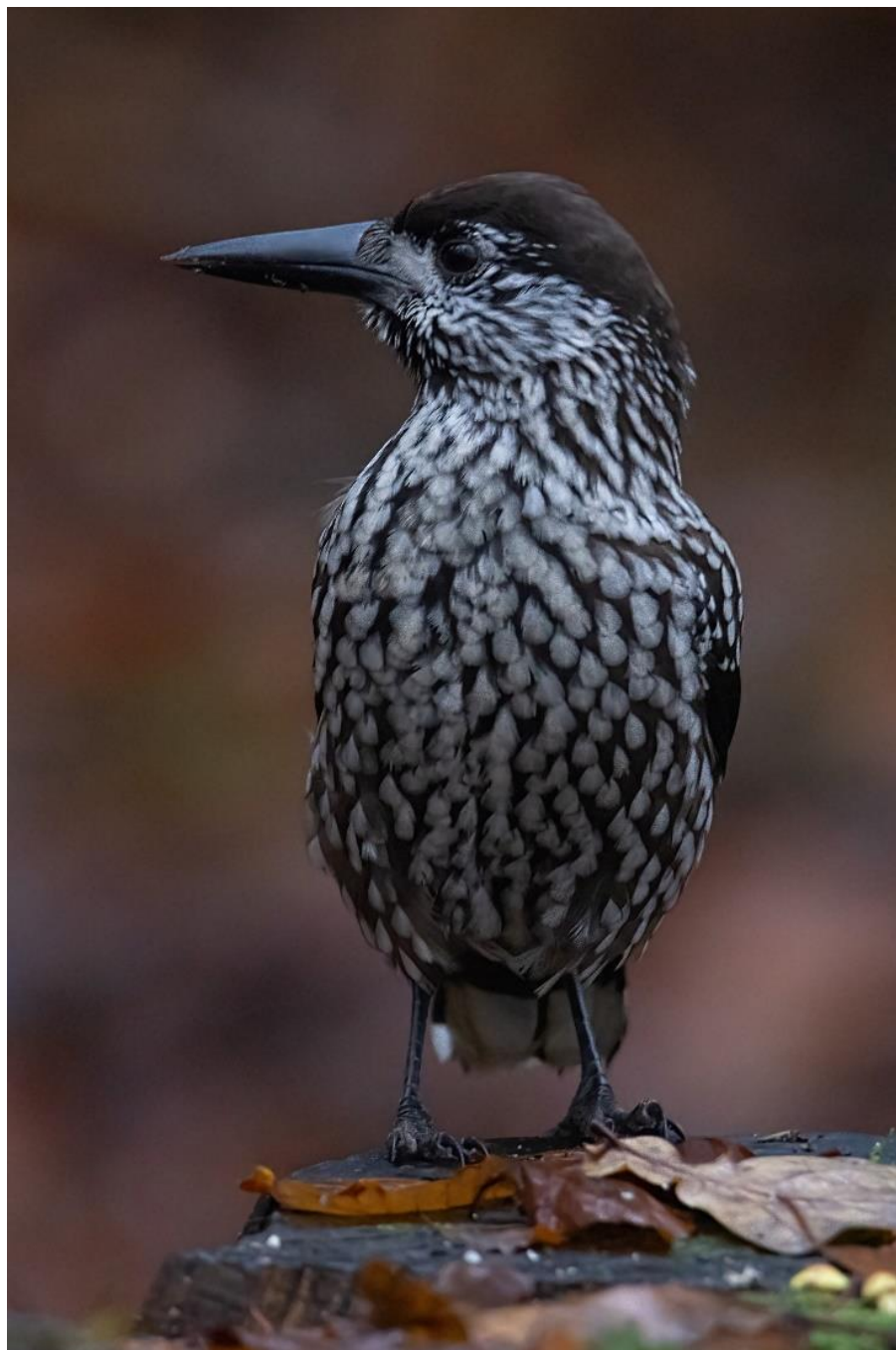

GRÅGÅSEN

1/2024/Årgang 25

SENIORUDVALGET DOF KØBENHAVN

www.dofkbh.dk

Forsidefoto: Jørgen Bjerring, tyndnæbet nøddekrige

Ved du, at nøddekrigen hovedsagelig lever af frø fra fyrretræer, agern og hasselnødder. Den tyndnæbede foretrækker frø fra cembrafyrrer – den tyknæbede søger hasselnødderne.

SENIORUDVAGET

Joan Klausen	51928836	joanklausen18@gmail.com
Jan Chr. Møllerup	39658767/40508487	f.mollerup@mail.dk
Pamela Bartholomeuz	24824345	finnogbarti@gmail.com
Flemming Kragh Hansen	40200345	flemming.kragh.hansen@gmail.com
Lis Geertz-Hansen	30132179	geertz@mail.dk
Arne Borg	40551160	valde@toftebo.dk
Grethe Wenzell	51229985	grethewenzell@webspeed.dk
Bjarne Andersen	40552314	bispe32@youmail.dk

Seniorudvalget arrangerer årligt ca. 20 fugleture og 6 foredrag, fortrinsvis for DOFs ældre medlemmer. På vores ture har fuglene højeste prioritet. Vi lægger også vægt på et godt socialt samvær og nyder i øvrigt årets gang i naturen.

Som medlem af DOF kan du tilmelde dig Grågæssenes mailliste ved at sende en mail til Bjarne Andersen med oplysninger om navn, adresse, tlf.nr. og mailadresse.

Ligeledes kan du henvende dig til Bjarne, hvis du har adresseændringer eller hvis du ikke mere ønsker at stå på maillisten.

Bjarnes mailadresse: seniorudvalget@outlook.com

INDHOLD:

Mindeord	4
Nyt fra Seniorudvalget	4
Gåsefjeren	6
Legesyge ravne	9
"Pingviner"	11
Næb	14
Gæster fra det høje nord	16
Silkehaler	19
Vadehavet	20
Kyndby	27
Nordkysten	28
Juleturen til Præstesøen	30
Afviklede foredrag	31
Kommende foredrag	32
Kommende ture	32

Sule fra Nordkysten

Foto: Jørn Ørsnæs

Sibirisk bynkefugl

Foto: Jørgen Bjerring

Kornværbling

Foto: Finn Carlsen

D.7. oktober 2023 døde Kjeld Arvig efter et langt sygeleje

Kjeld var en veteran blandt Grågæssene, havde været med fra den spæde start og været meget aktiv i gruppen. Han var en dygtig ornitolog. Når vi kiggede ud over en mudderflade med mange vadere, var det yderst sjældent han var i tvivl om artsbestemmelsen.

Kjeld havde sin faste plads i højre side i bussen og her anbragte han sine fuglelister. Han var meget grundig og nøjedes ikke med en turliste eller årsliste, men førte f.eks. statistik over afrikatrækkernes ankomst om foråret, eller hvornår han så den sidste mursejler om efteråret.

Kjeld førte sig aldrig frem, han havde et lunt og stilfærdigt gemyt. Men havde man spørgsmål, gik man aldrig forgæves til ham.

De sidste år så vi ikke meget til Kjeld pga. sygdom, vi savnede ham og nu står hans faste plads i bussen tom.

Æret være Kjeld Arvigs minde

Jørgen Klarskov

Nyt fra Seniorudvalget

Kjersti og Niels

Foto: Bjarne Andersen

Niels Mathiassen har valgt at stoppe som kasserer efter 16 år på posten – en imponerende indsats

Niels har gjort et kæmpe stykke arbejde for Grågæssene:

- Brugt et utal af timer på de mange ind- og udbetalinger
- Lavet lister over deltagere til en- og flerdagsture
- Sendt regnskaber til DOF
- Indkøbt flasker til foredragsholderne og transporteret dem til Vanløse
- Inkasseret entré før foredragene
- og mange, mange andre ting

Niels er og har været en stor gevinst for Grågæssene.

En stor og varm tak fra alle Grågæssene.

Nye kasserer

Arne Borg har sagt ja til at indtræde som nye kasserer og det er vi meget tilfredse med. Vi er sikre på at den opgave kommer i gode hænder hos Arne og vi glæder os til samarbejdet.

(læs mere om Arne i Gåsefjeren)

Indbetalinger

I sidste nummer af Grågåsen bad vi jer om at indbetale alle turene enkeltvis for at lette arbejdet for kassereren, men desværre har ikke alle forstået budskabet.

Vi mener det faktisk: Hver tur, uanset om det er en- eller flerdagsture, **skal** indbetales på en overførsel for sig.

Årets Senior

Merete Kampmann blev velfortjent årets senior i 2022. Men I har sikkert bemærket, at der ikke er valgt nogen i det forløbne år.

Vi har besluttet os for at afskaffe ”Årets Senior”, ikke fordi der ikke er emner nok - tvært imod. Der er så mange søde, hjælpsomme og engagerede Grågæs, så vi finder det forkert at fremhæve den ene frem for den anden.

Der findes nu en ”statuette”, som er mere eller mindre hjemløs.

Vi har spurgt Poul Reib, som er idémanden bag Årets Senior, om han vil overtage figuren, men han har takket nej.

Hvis du/I, som tidligere har været ”Årets Senior” er interesseret i at overtage ”jernskulpturen” så send en mail til grethewenzell@swebspeed.dk .

Hvis der er flere interesserede, vil vi foretage en lodtrækning.

Året, der gik

Det har været et forrygende godt år for Grågæssene. Mange gode ture, de fleste i godt vejr, men det er heldigvis ikke altid en betingelse for succes. Grågæssene er seje og gode til at klæde sig på efter vejret. Vi har haft mange rigtig spændende fugleoplevelser og samværet er altid fornøjeligt. Så er der kommet mange nye Grågæs, som bidrager og inspirerer til udvikling og fornyelse.

Tusind tak til jer, der sender bidrag ind til Grågåsen, Det er virkelig en glæde hver gang der kommer et indlæg til medlemsbladet. I er i den grad med til at holde liv i Grågåsen.

Grethe Wenzell

SENIORUDVALGET ØNSKER ALLE GRÅGÆSSENE ET GODT NYTÅR

GÅSEFJEREN

Tekst og fotos: Arne Borg

Jeg er senstarter med fugle, og det hænger ved resten af livet. Det bliver aldrig helt nemt at få styr på dem. Jeg er opvokset på stenbroen, hvorfra jeg kun husker gråspurvvene. Med årene går det lidt bedre, men dem der står med fødderne i vand, finder jeg aldrig ud af.

Det var i midten af 1970'erne, da jeg byggede på et sommerhus i et skovområde ved Sejerøbugten, at jeg begyndte at få øje på de vingede væsener. En dag sad der en stor, sort fugl og hakkede i en træstub, så spånerne sprøjtede. Den fløj også rundt, og sagde mærkelige lyde.

Det var sortspætten, sikkert et af de første, unge eksemplarer, som var fløjet til Danmark fra Sverige.

Den havde ikke helt styr på, hvor maden var, for den begyndte at pille de nye vinduer ud af naboens hus. Den gjorde ret meget skade, før den fandt ud af, at det ikke førte til noget.

Da vi flyttede ”på landet” i en landsby i Albertslund slut firserne kunne vi slet ikke undgå

fuglene. Natuglerne sad udenfor og tudede, måske fordi de manglede bolig. Det gjorde de, og de fik en kasse og kvitterede straks med at flytte ind, og få unger.

Alle de almindelige havefugle kom på besøg, og pungmejsen var stabil i Porsemosen, tæt ved. Der var ikke spætmejsen i haven de første mange år. De rejser ikke gerne over det åbne land, som det stadig lignede dengang. Nu er Vestskoven vokset op, og der er et mylder af spætmejsen. Jeg kan se i Dofbasen, at jeg så den første spætmejsen i haven i 2009.

Gråspurven boede under tagudhænget, men efter en isvinter, hvor de ikke kunne komme ind, så vi ikke mere til dem. De er dog heldigvis stadig i landsbyen.

Sortmejsen var meget almindelig i haven for 30 år siden, men nu er det en del år siden, jeg har set den. Tyrkerduen har ynglet i haven, men er jo væk nu. I år lavede gærdesmutteren rede under tagryggen. Det må have været varmt. De bygger reder de mærkeligste steder.

Vipstjerten vil gerne være ved en karnap på taget. Både i år og sidste år havde jeg broget fluesnapper i kasse. Sådan skifter det jo. Min bedste matrikel obs er nok sortspætten, som pludselig sad og kaldte fra træerne, lige ved. Den kom flere gange, og der er plads til den i Vestskoven, hvis den vil flytte ind.

Den første gang vi (min kone og jeg) for alvor opsøgte fuglene, var på en fugletur med Politiken / DOF til Skåne.

Det var den 25/2-1996 kan jeg se på den video jeg optog. Vi sejlede fra Dragør, og isen lå kompakt om skibet. I Fyledalen var snedriverne langs vejen 2 ½ meter høje. Det var noget andet, end da Grågæssene var samme sted sidste ”vinter”. Havørnene var utrolig medgørlige, og fløj lavt over vores hoveder. Det gav blod på tanden, og en trang til at komme ud til fuglene.

Vi tog på ture med DOF til Polen, Lesbos, Donau deltaet, og andre steder i Europa. Også et par gange til Sydamerika. Dog, jeg synes bedst om de fugle, man har en chance for at se herhjemme også.

På et tidspunkt i start 2000 syntes vi, at der skulle ske noget andet, så vi købte et gammelt landhus i den dybe skov i Sverige.

Det var i det sydlige Östergötland, hvor gamle huse næsten blev foræret væk. Der var mange kilometer til nærmeste nabo, ingen el, og vand fra brønd. Det var umuligt at komme dertil om vinteren, og også iskoldt.

Men om sommeren – der var alle de fugle, man en gang kunne opleve i Danmark, og mange af dem.

Urfuglene havde flere spillepladser omkring, og vækkede os om morgenen. Tjuren kom dunkende mellem trækroneerne. En periode kom der nogle pibelyde fra krattet, og jeg var sikker på at det måtte være fugle, men kunne ikke bestemme dem. En dag kom hjerpen frem med kyllinger. Det var selvfølgelig den, som kaldte.

Også dér var boligmangel, så vi satte en del fuglekasser op. Vendehalsen var kongen, og bestemte hvor den skulle bo. Der blev dog også plads til broget fluesnapper, rødstjert, og alle de andre, som

synes om kasser. Den grå fluesnapper ville hellere have rede i en lav tagrende, så vi kiggede ungerne i øjnene, når vi skulle ind i huset

Uglerne var der også. Spurveugler, og perleuglen, som jeg vist aldrig har set, men ofte hørt i de

kolde forårsnætter, hvor den kalder med sit hu-hu-hu. Spætterne var der, stor- og lille flagspætte, grønspætte, og de støjende sortspætter.

Området var noget af det sidste sted, hvor der var hvidrygget spætte i Sydsverige, så jeg var på vagt, men fandt selvfølgelig ikke nogen.

Natravnene holdt til i en lysning tæt på, så dem havde vi også stor fornøjelse af.

Alting har en ende, og der var simpelthen for langt til sommerhuset i Sverige, så det måtte gives videre i 2013.

Efter jeg blev alene har jeg gjort nogle, måske ikke særlig heldige anstrengelser for at komme på fugleture i Europa. En DOF-tur til Lesbos, hvor jeg havde plads blev aflyst, fordi ingen ville flyve til Lesbos på det tidspunkt. En tur til Polen i år var jeg bare for sent ude. Så nu må det være nok. De ture Grågæssene arrangerer, er helt fine for mig.

I dag har jeg det også fint med de nogenlunde nære områder. Jeg kan finde på at tage til Ganløse Ore, Præsteskov, Ryget Skov ved Farum. Porsemosen er lige ved, men det er mest en sommerting, og så må jeg se at få kigget på Himmelev grusgrav og skov, som ser meget lovende ud.

Jeg kan se på billeder fra omkring år 2000, at jeg slæbte rundt med mit dengang nye Swarovski teleskop.

Det er det samme jeg har i dag. Med det originale stativ er det dobbelt så tungt, som det de andre grågæs bærer rundt på. Lidt misundelig må man godt være. Dog er der de samme fugle i.

Jeg brugte teleskopet til digiscoping i starten. Det var jo moderne dengang. Det var kun til nagelfaste fugle, og man tog et par hundrede billeder, før der var noget der lignede. Efter et par år var det ikke sjovt længere. Teknologien med digitale kameraer og store zoom objektiver kom jo drønende. Nu har jeg fået lyst til at fotografere igen, men det er med et all-in-one kamera, så jeg ikke bliver fristet af zoom objektiver i alle prisklasser. Så må fuglene komme til mig.

Legesyge ravne i efterårsblæsten

Tekst og fotos: Torkild Kristensen

At kragefugle er udstyret med en betydelig grad af intelligens, er der almindelig enighed om i forskerkredse.

Faktisk viser studieresultater, at den største kragefugl, ravn, kan sammenlignes med chimpansen, hvad angår sociale færdigheder, sprog, samarbejde og opfindsomhed under fødesøgning og anvendelse af redskaber.

Ravne over Eremitagesletten

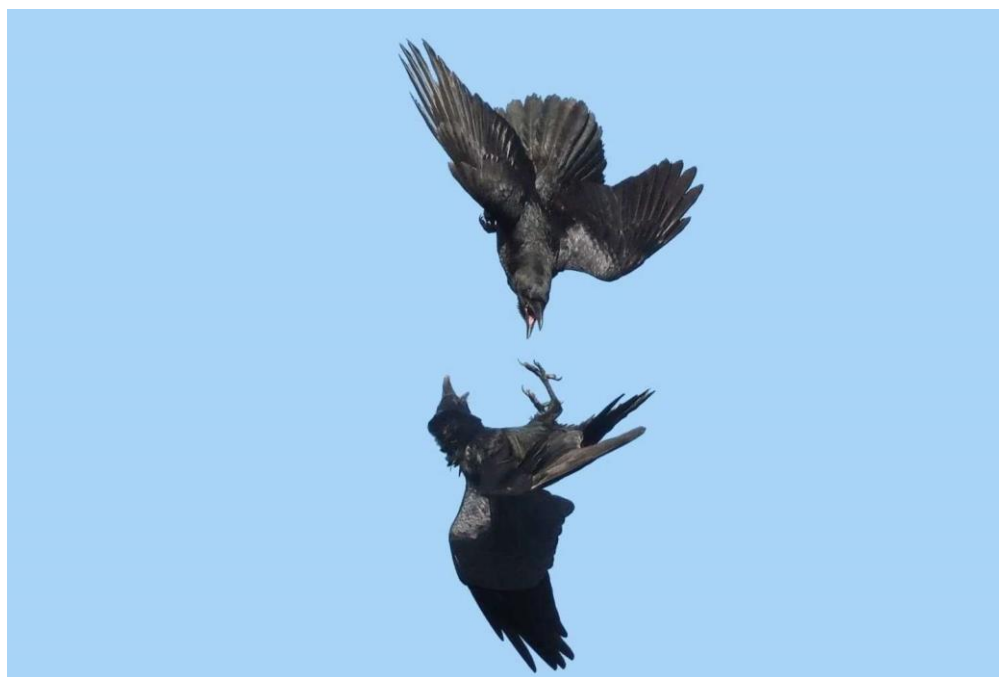
Dertil kommer, at ravne er legesyge hele året rundt, også uden for ynglesæsonen, og at deres leg tit kun kan fortolkes som udtryk for ren og skær livsglæde.

De kan for eksempel finde på at rutsje ned ad snedækkede skråninger, gyng i grene som i en trapez og udføre luftakrobatik.

I Jægersborg Dyrehave lægger skytterne indvolde af skudte dådyr ud til glæde for rovfugle og ikke mindst kragefugle.

Det tiltrækker mange ravne, der i Dyrehaven kun yngler i begrænset antal.

Mange må altså komme langvejs fra – hvorledes rygtet om tag-selv-bord så end udsprede.

Så er der gang i legen

Det kan dreje sig om flokke på et halvt hundrede eller endnu flere.

På efterårsdage med frisk blæst viser ravnene, at de ikke er bange for at brænde nogle af de nys indtagne kalorier af.

De flyver rundt i store flokke og laver parvis luftakrobatik ved at styrtdykke mod hinanden i rasende fart, undvige i sidste øjeblik, inden de støder sammen, flyve i hver sin retning for så at vende rundt og gentage spøgen.

De kan også finde på at gribe fat i hinandens klør for at snurre rundt i en rask svingom.

En rask svingom i luften

Ravnflokkens tager en "slapper" i trætoppen

Pingviner i Roskilde havn?

Af Jørgen Brink Hansen
(Roskilde oplevelseshavn)

Nej, pingviner er det nu ikke, men de senere 3 år har havnen i oktober-november haft fint besøg af alkefugle, der minder meget om pingviner med deres oprette gang og ”kjole og hvidt” fjerdragt.

I 2021 var der 3 lomvier, der gæstede havnen, men desværre døde den ene efter få dage. I 2022 svømmede en ung alk rundt og guffede hundestejler i sig og i efterårsferien i år (2023) kunne man se en lomvie ligge på slisken, hvor man sætter bådene i.

Ung Alk med hundestejle

Foto: Jørgen Brink Hansen

Der har, så vidt jeg har kunnet undersøge, hverken været rapporteret alk eller lomvie i Roskilde Havn i årene før det.

Ligesom pingvinerne er alk og lomvie dygtige dykkere, der svømmer under vandet ved at bruge deres vinger.

Der er tale om konvergent evolution, hvor organismer med samme levevis udvikler sig, så de minder om hinanden.

Lomvie og alk yngler i Danmark kun på Græsholmen ved Christiansø og enkelte par på klippesiderne ved Hammeren på Nordbornholm. De lever hovedsagelig af små stimefisk som sild, tobis og længere mod nord er lodden vigtig føde.

De lomvier som overvintrer i Danmark, kommer hovedsagelig fra England og Norge.

Lomvien bliver ca. 40-45 cm lang og Alken er en smule mindre.

De kendes nemmest fra hinanden på næbbes form.

Lomvien har et langt spidst næb, mens alkens er kort og højt med lodrette striber.

Den alk, der gæstede Roskilde Havn, var dog en ungfugl, hvor næbbet ikke er helt så højt, så den kunne forveksles med en lomvie.

Lomvie

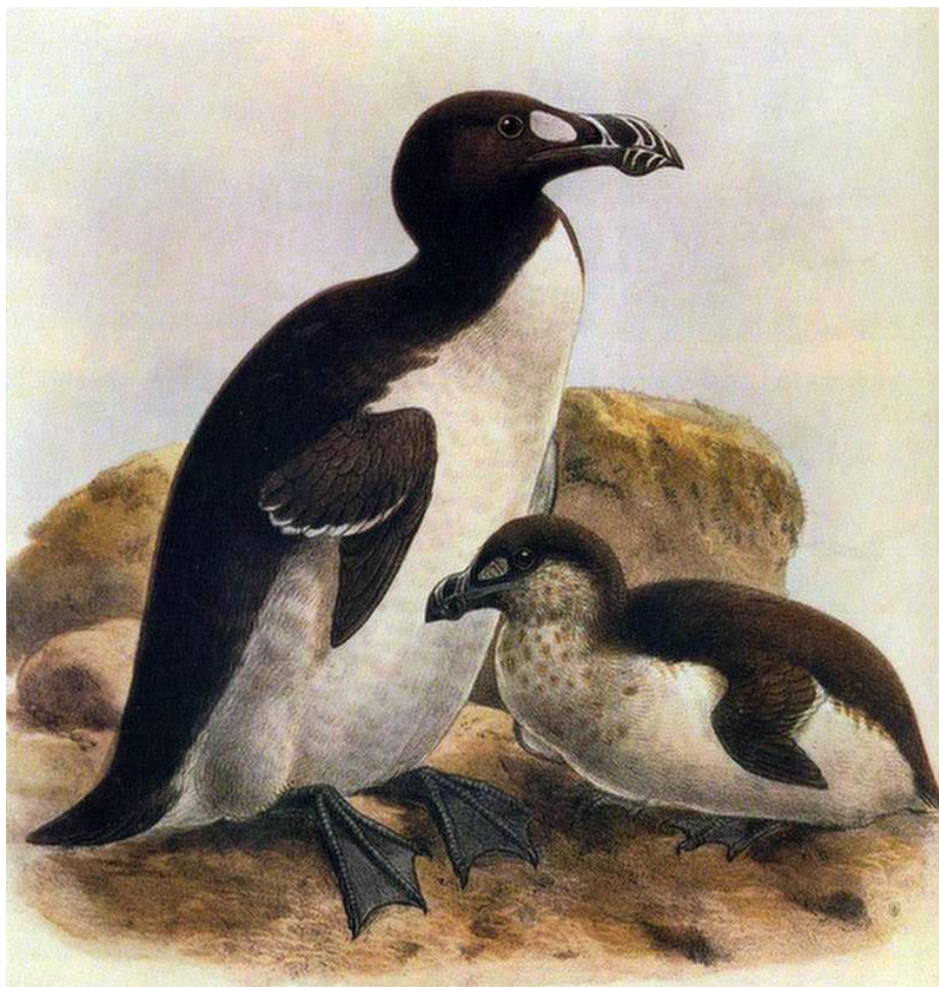
Foto: Christina Hejl Holm-Hansen

Alken der ikke kunne flyve

Når nu alkefuglene minder så meget om pingviner, hvorfor kan de så flyve, når pingvinerne ikke kan? Der er en længere historie.

Faktisk kunne er nær slægtning til alken -gejrfuglen - ikke flyve. Den var næsten dobbelt så stor, fed og med en meget fin dundragt. Det blev dens ulykke.

Den levede i Nordatlanten i store mængder og yngede på "utilgængelige" klippeøer, men sømænd var i stand til at ro ind og dræbe de forsvarsløse fugle, æde deres kød, smelte deres fedt til olie til lamperne og sælge deres dun som fyld til de fineste dyner.

Gejrfugl med unge

Kunstner: John Keulemanns (1842-1912)

Da der næsten ikke var nogen tilbage, betalte museer og samlere store summer for deres skind og æg. Det sidste ynglepar blev kvalt af islandske fiskere 3.juli 1844, deres enlige æg knust og deres skind er nu i Bruxelles og deres indvolde og øjne befinder sig i et glas sprit på Statens Naturhistorisk Museum i København. SNM har også et komplet gejrfugleskelet. Måske netop fra én af disse to fugle.

Den første pingvin.

Det latinske navn for gejrfugl er *pinguinis impennis* (den plumpe fugl uden flyvefjer) og det fik den længe før man her i Europa kendte til den sydlige halvkugles pingviner. Da hvalfangerne så drog til Sydpolarhavet omkring Antarktis så de nogle fugle, der overfladisk mindede om gejrfuglen og

kaldte dem derfor pingviner, så når man i dag kalder alkefuglene for den nordlige halvkugles pingviner, burde det faktisk være omvendt.

Hvorfor er der lomvie og alk i disse år og ikke før?

3 lomvier og 2 alke

Foto: Jørgen Brink Hansen

Det er svært at svare på. Ib krag Petersen fra Århus Universitet har undersøgt bl.a. den døde alk fra Roskilde Havn og han fortæller at den var fuldstændig udmattet og døde af sult.

I 2007 var der massedød af lomvier, hvor man mener at det skyldes mangel på fiskeføde, måske på grund af menneskeskabte klimaændringer.

Forklaringen er at opvarmning af havvandet medfører tilbagegang af vandlopper, som netop er føde for de små stimefisk som sild, tobis og lodde.

Sulten gør så, at lomvierne bliver mindre sky og søger ind i mere beskyttet vand som fjorde og havne.

Også de voldsomme vejrphenomener vi har haft de senere år, kan være en del af forklaringen. Så selv om vi skal nyde de smukke fugle er det her på en lidt dyster baggrund.

Vi kan glæde os over at alken fra sidste år var i stand til at jage og sandsynligvis er kommet sig og fløjet nordpå igen.

Næb

Sebastian Klein i: Encyclopædi: Ord
Politikens Forlag 2022

Lis Geertz læste nedenstående tekst op for os i bussen på turen ved Vadehavet og har af Politikens Forlag fået tilladelse til at bringe den her i Grågåsen

De fleste forbinder nok næb med fugle. Og det giver god mening, for samtlige af verdens omtrent 10.000 forskellige fuglearter er udstyret med næb. Næbbet er en hornagtig forlængelse af fuglens kæber og fungerer i princippet på samme måde som en mund. Men næb er uhyre forskellige og afslører ofte de enkelte fugles levevis.

De små spinkle sangfuglenæb er tydeligvis udviklet til at fange insekter og smådyr. Ændernes flade næb er gode til at filtrere vand for mindre organismer og plantedele, mens rovfuglens krumme næb er velegnede til at flænse og flå kød i stykker.

Nogle næb tenderer det groteske. Den sydamerikanske sværdkolibri er således udstyret med et næb, der er længere end dens egen krop. Dette giver fuglen visse udfordringer. Den er f.eks. nødt til at holde næbbet højt op i luften, når den sidder stille, for ikke at få overbalance. I modsætning til andre fuglearter kan den ikke ordne sin fjerdragt med næbbet, men må i stedet tage fødderne til hjælp. Til gengæld er den, som den eneste fugleart i verden, i stand til at drikke nektaren fra nogle af Sydamerikas allerdybeste blomster

Næsehornsfluglen

Foto: Stig Jensen

Et andet besynderligt næb sidder på næsehornsfluglen, som har et forunderligt horn ovenpå næbbet. Et horn, der nærmest minder om et ekstra næb, og som er lidt af et mysterium. For hvad skal det bruges til? Der spekuleres i, om hornet er et velegnet våben til interne kampe om mager og

territorier, eller om det eventuelt er anvendeligt som en form for forstærker, der får fuglenes kald til at resonere kraftigere. I bund og grund ved man ikke, hvad de omkring 60 forskellige arter af næsehornsfugle bruger deres næbprydelser til.

Fugles næb har gennem verdenshistorien på den måde givet adskillige videnskabsmænd grå hår på deres kløgtige hoveder. Men fugles næb har faktisk også ført til en af de absolut største naturvidenskabelige opdagelser nogensinde.

Det var nemlig næbbene på de små finker på Galapagosøerne, som i 1830'erne fik Charles Darwin sporet ind på evolutionsteorien. Han undrede sig over de små forskelle i næbstørrelse og næbform hos finkerne. Indtil det stod klart for ham, at det måtte skyldes tilpasning og udvikling.

Det var med andre ord næb, der stod bag opgøret med verdensreligionerne og opfattelsen af, at alle dyrearter var skabt af en almægtig gud. Fuglenæbbet lagde simpelthen grund til den darwinistiske lære, som videnskaben i dag bekender sig til.

Skygge Delfin

Foto: Jette Bjerregaard

Næbbet sidder imidlertid også på andre dyr end fugle. Munddelen på skildpadder, tæger, hornfisk, delfiner og blæksprutter omtales i reglen også som næb. Og da British Museum i slutningen af 1700-tallet fik tilsendt et pattedyrskind fra den nyetablerede engelske koloni i Australien, skabte dyrets næb voldsom bestyrtelse og forundring.

Museets vicedirektør George Shaw var den første til at undersøge det forkætrede skind. I den tro, at der var tale om en dårlig spøg, hentede han straks en saks for at klippe syningen over og skille det påsatte næb fra skindet. Men næb og skind sad uløseligt sammen og repræsenterede i samhörighed videnskabens første møde med en af dyreverdenens mest usædvanlige skabninger – næbdyret.

Næbdvret

Fra nettet

Mennesket har desuden fundet næbbet anvendeligt i sproglige sammenhænge. Hvis man hænger med næbbet, er man trist. At enhver fugl synger med sit næb, betyder, at alle udtrykker sig på sin egen måde. Og kæmper man med næb og klør, så kæmper man indædt og med alt, hvad man har. På den måde har næb i virkeligheden haft indflydelse på mange dele af vores tilværelse. Denne forfatter kunne ligefrem fortsætte med at causere over fænomenet. Men det ville måske virke selvfedt, respektløst, næsvist – eller slet og ret næbbet.

Gæster fra det høje nord

Tekst og Fotos: Jørgen Bjerring

Her i efteråret har vi på Sjælland været velsignet med nogle sjældne gæster bl.a. sibirisk bynkefugl og tyndnæbbet nøddekrige.

Sibirisk bynkefugl (formentlig en hun) er første gang registret i DOF-basen den 28. oktober i det sydøstlige hjørne af Melby Overdrev.

Det fremgår af navnet, hvor den stammer fra, og det er jo nok nordøstenstormen, der har blæst den hertil. Fuglen opholdt sig på overdrevet i en uges tid og tiltrak sig stor opmærksomhed. På trods af sin lidenhed var den nem at spotte, fordi den havde for vane at sidde højt på lyng og kviste, som ikke bøjede sig det mindste under fuglens (ringe) vægt.

Det var en smuk fugl, der nåede at glæde mange, før den forsvandt igen.

Sibirisk bynkefugl

Tyndnæbbet nøddekrige er første gang registret i DOF-basen den 7. november i Ravnsholt i et område umiddelbart syd for Nymøllevej.

Denne fugl stammer også fra Sibirien, men jeg har dog fundet oplysninger om, at den også yngler i det nordlige Finland. I skrivende stund (16. november) er den fortsat i området, og den er blevet et meget stort tilløbsstykke.

Det er kommet så vidt, at fuglen nu fodres med hasselnøddekerne, pinjekerne m.v., så den nærmest er stavnsbundet til en bestemt, flad træstub. Det sker ikke for at hjælpe en fugl, der har svært ved at finde føde på grund af vejrliget, men for at fastholde den med henblik på fotografering.

Grundlæggende kan jeg ikke blive forarget over denne aktivitet i sig selv. I sin tid har jeg med glæde demonstreret for mine børnebørn, at musvitter og blåmejser i Botanisk Have, København, gerne ville gå på hånden og hente solsikkekerner, og sammesteds har jeg i en hård isvinter med uendelig tålmodighed fået rødhals til at gå på hånden efter grovvalsedede havregryn.

I de første dage var det imidlertid en inciterende oplevelse at følge nøddekrigen i dens jagt efter fødeemner, og der er altså større autenticitet over et billede, hvor fuglen bærer en bille i næbbet end en af Nettos bedste hasselnøddekerner.

Så slip fuglen fri, så vi kan glæde os over dens naturlige adfærd og få nogle fotos, der er værd at se på.

Tyndnæbbet Nøddekrige

Jeg går nu og håber på, at de vanlige gæster snart dukker op. I går blev den første høgeugle registreret i Tåstrup, men der må gerne komme flere. Vandstær er endnu ikke set ved hverken Raadvad eller Solbjerg Engso (dog ved Rådmandshaven, Næstved).

I mine vildeste fantasier drømmer jeg om, at vestenvinden vil blæse et par eremitibis mod Sjælland f.eks. til Villahøj Sø, Kalvebod Fæled, hvor vi jo har haft fornøjelse af sort ibis og stylvæløber. Det er jo helt utåleligt at skulle valfarte til Rømø for at få set denne højst specielle fugl.

Silkehalerne ved Frederiksdal

Fotos og tekst: Jørgen Bjerring

Den 27. november om morgenen og formiddagen havde jeg en enestående oplevelse i Frederiksdal. Over et par timer voksede en lille flok silkehaler støt og roligt, indtil der var omkring 300 i hjørneområdet mellem Frederiksdalsvej og stien til Frederiksdal Fribad.

De blev først splittet op i flere mindre flokke omkring frokosttid. Fuglene rastede højt i træerne langs Frederiksdalsvej og stien, og fløj med mellemrum ned til rønnebærbuskene, hvor der blev fourageret livligt, indtil den næste fod- eller stavgænger henholdsvis larmende bil gled forbi – og der var utroligt nok mange biler. Når jeg stod musestille og ventede på næste raid til rønnebærrene, blev jeg omringet af silkehaler på tre sider, og jeg kunne fotografere dem uden at krænke andet end nærhedsgrænsen (2,2 m) på min telelinse.

Fourageringen foregik i al fordragelighed mellem fuglene, men lidt venskabelig skubben kunne ikke undgås, når der blev siddet så tæt. Det var muntert at iagttage den akrobatiske plukken bær til alle sider. Hovederne var nærmest lige så meget nede som oppe, og der slynges til tider med bærrene, før de med den specialiserede, pilespidsformede tunge skubbes hele ind. Fra tid til anden blev rønnebærrene skyllet ned med vand fra de småpytter, som frosten endnu ikke havde fået fat i.

Jeg havde allerede nogle dage forinden set de første silkehaler ved de grønne arealer og boldbanerne ved Virum-Sorgenfri Tennisklub. Der er i området både langs boldbanerne, på andre friarealer og i villahaverne nok bær at tage fat på. Så der kunne være tale om, at silkehalerne jævnlgt deler sig op i småflokke til hele Virum-Sorgenfri og med mellemrum holder en større samling i Frederiksdal.

Som bekendt er silkehalerne, vintergæster på fødetræk, dvs. at de ikke har noget specifikt endemål med trækkeriet, men bevæger sig sydpå, når der ikke er tilstrækkelig føde i yngleområderne. Typisk set er de her i landet fra medio oktober til primo april.

Bustur til Vadehavet, mandag 9.-torsdag 12. oktober 2023

Af Ib Sørensen

Som turdeltager med opsamling på pendlerparkeringen 31a på Køgebugt motorvejen, går jeg selvfølgelig glip af spændingen ved Ballerup rådhus - om alle kommer til tiden - om nu alle møder op, men til gengæld kan jeg ved påstigning på 31a nyde gensynet med en flok glade grågæs, hvor snakken allerede går lystigt.

Efter bagagen er kommet ombord for de 3 påstigende passagerer, sætter bussen med Jacob ved roret kursen videre ad motorvejen mod Storebæltsbroen, hvor der deles sanghæfter om til den traditionelle morgensang. Til alt held er en af de nye grågæs, Jørn, en habil afløser for Gitte, der ikke er med denne gang.

Joan har påtaget sig turlederjobbet på første dagen, og hun gennemgår det foreløbige program for de følgende dage. Specielt er mandagens program med besøg på lokaliteter ned langs den jyske østkyst nyt og spændende. De følgende dage er der kendte lokaliteter på programmet langs den jyske vestkyst og en hjemrejse over Fynshav-Bøjden.

Efter et kort traditionelt ophold ved Knudshoved, fortsættes videre over Fyn mod første stop, som er Solkær Enge beliggende ved Sønder Stenderup ved Kolding.

Solkær Enge er oprindeligt et afvandingsprojekt etableret 1923, men blev heldigvis aldrig den succes man havde drømt om, så et genetableringsprojekt blev påbegyndt og endeligt indviet i 2004 ved gennemgravning af dæmningen ud mod Lillebælt.

I dag er Solkær Enge en brakvandspræget strandsø med en direkte etableret adgang til Lillebælt, således at tidevandet kan trække vand ind og ud af søen, hvilket gør at 75% af søen er saltvand, og vandet udskiftes naturligt ca. hver 4. døgn.

Ved Naturskolen

Foto: Bjarne Andersen

Bussen fortsatte så langt som muligt mod Lillebælt og gjorde holdt ved Kolding naturskole, etableret i en gammel gård tæt på vandet.

Den lette regn var holdt op og formiddagskaffen kunne nu indtages i haven til naturskolen, under en 250-300-årig gammel eg, hvor alle kunne komme ind under løvhænget.

Grågæssene blev inviteret indenfor på naturskolen, hvor et par engagerede naturvejledere fortalte om skolen og området. Et havørnepar havde slået sig ned i området i 2008 og var efter udsagn landets mest produktive med 2-3 unger hvert år. Ligeledes ynglede traner med nu 2 par i området.

Flere grågæs nåede langs stien ved Lillebælt ud mod broen og fugletårnet ved udløbet mod Lillebælt. Der blev observeret gæs, pibeand, spidsand, stor præstekrave, hjejle, ryler.

Fra Solkær Enge fortsatte bussen de få kilometer til Hejlsminde Nor, hvor frokosten blev indtaget i spredte grupper. Specielt blev en håndfuld deltagere underholdt af en stenpikker, der ustandselig bevægede sig på pæle og sten omkring dem.

Under frokosten kunne vi filosofere lidt over, hvordan historien mon var gået, hvis ikke, der havde været en mindre istid i slut 1600-tallet, hvorved svenskerne med Karl 10 Gustav i januar 1658 netop fra området ved Hejlsminde og via Brandsø havde forceret isen med 3000 rytter og 7000 fodfolk. Som bekendt endte hele krigen med Roskildefreden, hvor Danmark måtte afstå Skåne, Halland og Blekinge. -Sådan er der så meget-.

En gruppe havde bevæget sig længere frem til udløbet, hvor der var udsigt over dels Noret og dels Lillebælt. Det gav havørn, musvåge, vandrefalk, strandskade, rødben, storspove. Først på eftermiddagen blev kursen sat mod Ballum sluse, hvor det var absolut ebbe, hvilket betød at fuglene var spredt over et stort område, og oftest meget langt ude. Ifølge DOF-basen skulle der opholde sig 2200 kortnæbbede gæs, men de var så langt ude, at det var umuligt at bestemme dem. Men der blev set havørn, tårnfalk, sølvhejre, krikand, gravand og klyde.

Efter en times observation blev kursen sat mod Hohenwarte, med et par timers afslapning inden middagen, og for norges vedkommende et besøg på diget bag Hohenwarte. Middagen bestod af bøf /bløde løg, efterfulgt af æblekage.

Der var ikke meget energi tilbage på denne mandag, da alle havde været tidligt oppe, men alligevel kunne en observation ved Hejls Nor holde en diskussion gående. En fugl observeret temmelig langt væk - kunne det være en fiskeørn, vandrefalk eller en børingvåge? - var den set forfra eller bagfra? Diskussionen fortsatte de følgende dage.

Dagens samlede udbytte blev ca. 55, med et par observationer sendt i ”udvalg”

Tirsdag 2. dag

Af Birgit Jakobsen

Afgang kl. 9 mod grænsen. 12grader, småregn og vindstille.

Første stop ved Rickelbüller Koog.

Vi synes ikke om vildsvinehegnet langs grænsen, men stærene har fået ny siddeplads.

Vi havde dagens første havørn og et mindre trafikkaos pga. store maskiner, der skulle ud til majsmarkerne.

På vej mod dagebülhaffen sang vi morgensang med Jørn som forsanger. Dagens sang var ”Efterår” mel: ”Septembers himmel er så blå”.

På markerne sås rådyr og sortkrager.

Stenvender

Foto: Arne Borg

Vi ankom til Schlüttsiel til kaffe og Jacob fik med møje og besvær parkeret bussen så vi kunne vælge at studere digebyggeriet, drikke kaffe, se på tre stenvendere eller det hele på én gang.

Der var en nysgerrig sæl i havnebassinet. På grund af den høje vandstand var der ingen vadere i området,

Vi kørte videre sydpå mod Beltringsharder koog. Hvor vi spiste vores madpakker og

fik en lille en til halsen. Et smukt syn med bramgås på en baggrund af kvæller, der på denne årstid er dyb bordeauxrød. I vandkanten stod strandskader skulder ved skulder.

Vi satte kurs mod nord, hvor vi gjorde holdt ved nogle indsøer for obs. Sluttelig gjorde vi stop ved Fleggaard i Arntoft, så Grågæssene kunne fouragere inden hjemkørsel mod Hohenwarte, hvor vi blev trakterede med stegt flæsk eller stegt rødspætte efter frit valg og eget ønske.

Onsdag 3. dag

Af Arne Borg

En blæsende, men lun morgen på diget. Det hele vågnede ret pludseligt med flokke af blisgæs, bramgæs, storspove og traner over os. 2 havørne jagede ved det fremskudte dige, og fik virkelig sat gang i det hele.

Vi kørte med bussen til Vidåens udløb ved Vidåslusen efter morgenmaden. En tur på 5 km. Knap 2 km på gåben, men vi havde ikke tid til den slags. Vejret var klaret op, og der var nye fugle ved udsigtsplatformen. Kornværling og bjergvipstjert. Den sidste voldte en del kvaler at bestemme. Kun Janne så den og tog heldigvis billeder af den, mens den hoppede rundt mellem benene på folkene på platformen. De havde kun øje for fugle, der var mindst 1 km væk, så de så ingenting.

Nu mod Sølsted Mose mens Grågåsungen blev fremført af Gåsekoret. Kaffe ved P-pladsen, og en tur rundt i mosen, hvor der ikke var fugle. Vi fulgtes med en flok geder rundt. De savnede selskab. Dog var der syngende gransanger tilbage ved P-pladsen. Det regnede sporadisk under hele opholdet. Der blev afgang kl 11.40 og ikke kl 12 som annonceret, da vi ikke magtede mere. Selv om der var løbende udskænkninger af gevinst-snaps/bitter og andet, hjalp det ikke rigtigt på humøret.

Ly for regnen

Foto: Bjarne Andersen

Vi ankom til Kammerslusen kl 12.30, og her begyndte regnen for alvor. De fleste fandt ly og tørvejr under Ribe Sejlklub's overdækning, hvor der var rigelig bænkeplads. Andre søgte ly på udstillingen i Vognporten, hvor der var bænke, varme og ikke mindst toiletter. Efter frokost – kl 13.15 - lysnede det faktisk, og vi kunne kigge efter fugle. Vi kiggede langt efter dem, men så ikke rigtig noget. Der var et fugleskjul på Katastrofevej, på den anden side af slusen, men det var længere væk, end vi lige havde tid til.

Vi kørte videre mod Emmerlev Klev. På vej dertil passerede vi stedet, hvor en markejer har hegnet ind, så hedehegen har et sted at yngle. Vi passerede også Tingdal Plantage, hvor unge havørne gerne går til fælles overnatning, startende i december måned. Der kan være op til 50 havørne i plantagen.

Højdepunktet ved Emmerlev Klev blev dagens lumumba, da fuglene allerede havde fået fri. Der var tilbud om at gå tilbage til Hohenwarte, en tur på 5 km, det meste langs diget. Det blæste dog virkelig meget, og ingen havde lyst til at gå.

Kl 17 var der afgang mod forhåbentlig Sort Sol ved Hassberger See. Vi blev sat af bussen, som der ikke var plads til at parkere. Vi havde moderat sort sol, som blev holdt lidt i gang af blå kærhøg hun, senere af en han. Afslutning med en spurvehøg. Det dryppede hele tiden.

Blå kærhøg hun

Finn Carlsen

Hjemad kl 18.30, og middag kl 19.15. Koteletter i fad samt chokoladebudding. Ikke helt dårligt. Fadøl til kr 60,- for 0,4 l. Det var i overkanten, selv om det åbenbart blev kaldt "specialøl". Herefter socialt samvær i fællesrummet. Der var lidt sjatter, som skulle ordnes, samt jo dagens nemme fugleliste.

Kornværbling

Foto: Finn Carlsen

Torsdag – turens sidste dag

Af Grethe Wenzell

Vi skulle tidligt op – afgang kl. 8.00 og ikke 8.01

Alle var der, så vi kunne køre 7.55 - for hvem har ikke respekt for Jacob?

Vi skulle nå færgen fra Fynshav på Als til Bøjden på Fyn med afgang kl.10.00

På trods af den tidlige mødetid nåede nogle af os op på diget bag gården og fik set og hørt bl.a. traner, blisgæs og storspover.

Blisgæs

Foto: Finn Carlsen

Det blæste pænt, men solen var med os.

Morgenstunden bød på morgensang med Jørn: ”Godmorgen, lille land” og ”Sensommervise”.

Joan fortalte om Bøjden Nor.

Bøjden Nor et af fugleværnsfondens reservater udpeget af EU som et NATURA 2000-område, hvis natur kræver en særlig bevågenhed. Hele Bøjden Nor på 118 hektar er fredet.

Vi nåede færgen og havde en fin overfart, hvor vejret indbød til udendørskaffe.

På Bøjden Nor indtog vi de to fugleskjul, hvor vi havde fuglene i teleskopafstand. Her var blandt meget andet de flotte spidsænder i pragtdragt og pibeænder i både eclipsedragt og pragtdragt. Så det er nu det sker.

På vej mod næste destination fortalte Lis om Horne Rundkirken, som var målet

Kirken er bygget af Valdemar den Store omkring 1170, men blev på et senere tidspunkt bygget om og til, så den nu er Fyns største landsbykirke.

Altertavlen er malet af C.W. Eckersberg og forestiller de små børn, der kommer til Jesus.

Kirken, som fremstår lys og venlig, var et besøg værd.

Vi drak kaffe og spiste Lenes gode kage på græsarealet ved kirken.

Sidste stop var parkeringspladsen ved Knudshoved undervejs dertil fortalte Lis om stæren.

Der kan siges meget om den fugl, men Lis fremhævede 2 ting:

Dens talent for at efterligne andre fuglestemmer og om hvordan den fører kemisk krigsførelse mod de parasitter, der generer den i reden

Da vi nåede Knudshoved, blev spændingen udløst. Hvem havde vundet fuglekongurrencen?

Der var blevet set 85 arter. Ingen ramte plet, men Jan Valeur, Arne Borg og Ib Sørensen kom tættest på ved at gætte på 87 arter. Tillykke til alle tre.

Det er spændende hvor mange flasker det udløser.

Vi nåede Ballerup før kl. 17.00

Rigtig mange tak til alle Grågæssene for en skøn og fornøjelig tur.

Og så må der en speciel tak til Jacob, som kørte bussen, så alle bare kunne læne sig tilbage, slappe af og nyde det.

- Til turledene Bjarne, Joan og Lis, som havde gjort et stort forarbejde og ledede turen professionelt, så alle følte sig oplyste og i gode hænder
- Til kagebagerne Lisbeth, Janne og Lene, som forsødede vores tilværelse.
- Og sidst men ikke mindst til Jørn, som med sin smukke stemme, fik sangen til at lyde af noget.

Ifølge Peder: "Månelanding", Peder og stor hedelibl-parring

Foto: Mette Janas

Tur Til Kyndby og Selsø

Af Bjarne Andersen

Den 1. november havde vi en fin tur til Kyndby og Selsø i flot novembersol.

22 grågæs mødtes kl. 10.00 ved Kyndby og gik langs kysten mod syd. Undervejs så vi bl.a. alk, edderfugl, storspove, lille kobbersneppe, sølvhejre, rødben, strandskade, alm. ryle og diverse måger. Dertil en flot musende tårnfalk og en flot musvåge over vores hoveder tilbage på parkeringspladsen.

Herfra fortsatte vi til Selsø Kirke, hvor vi indtog frokosten ved kirkegårdens sydlige mur. Bagefter gik vi til skråningen langs nordmuren, hvorfra der var kig til en stor gruppe blandede gæs (blisgæs, grågæs og bramgæs). Derudover var der sangsvane, hvinand, skeand, gråand, troland og taffeland på søen - havørnen glimrede dog ved sit fravær.

Kl. 13.30 havde vi set hvad der var at se i og omkring søen og vendte bilerne mod hjemmene. Vi nåede 35 arter.

Lille Kobbersneppe

Foto: Bjarne Andersen

Nordkysten onsdag den 22.11.2023

Af Flemming Kragh Hansen

Oktober og den forløbne del af november havde været meget våd, og der blev derfor kikket på vejrudsigter. Med turen ramte vi en tør dag, vi startede koldt i Ballerup klokken 8., med solskin og stille vejr.

Et par efterårssange fra sanghæftet blev sunget, og man kunne også der høre, der var 35 grågæs ombord.

Vejret ændrede sig, på vejen blæste det op, og blev overskyet. Vi fik få dråber vand på vindspejlet den sidste halve time.

Første stop var Hundested havn, hvor vi kikkede på alke og edderfugle, der var gang i fourageringstræk primært ind i Isefjorden. Det var koldt, og huer, hætter og vanter blev flittigt brugt. Et par flokke af silkehaler blev set trækkende mod Rørvig.

Næste stop var Melby, ude ved stranden, hvor vi ivrigt kikkede udover havet efter at maden var spist, og kaffen indtaget. Der var hundreder af sorttænder og 10-20 fløjsænder, men et godt stykke ude, teleskoperne var uundværlige. Der var en god anledning til at genopfriske sortandehunnernes fjerdragt, og forskellene i flugten af sorttænder og fløjsænder.

Vi flyttede os til stranden ved Stængehus, hvor vi dels kikkede ud over havet, men også gik den sædvanlige tur rundt i området. Over havet stadig lidt sorttænder, men også et par lomvier og en flot næsten adult sule, der passerede forbi tæt på os, et pragtfuldt syn i det rigtige lys, og med en mørk himmel som baggrund. I skoven var der som forventeligt kun få småfugle.

Sule set fra stranden ved Stængehus

Foto: Jørn Ørsnæs

Vi spiste frokost i skoven ved Stængehus, men som billederne viser, var det stadig meget koldt, på grund af blæsten.

Kold frokost

Fotos: Flemming Kragh Hansen

På vejen videre gjorde vi holdt ved det nye observationsdæk ved Holløse Brednings østside, Jacob satte os af, og hentede os, der er ikke parkeringsmulighed for bussen. Stedets bedste fugle var skalleslugere, både store og små, og 4 sølvhejrer.

Sidste stop var ved Pøleåens udløb i Arresø, vi gik en tur langs åen, og nogle fik set blå kærhøg, hunfarvet.

Dagen havde ellers af rovfugle budt på spurvehøg, flere tårnfalke og flere musvåger.

Mens Jacob arrangerede Lumumba så vi en flot adult havørn kredse over skoven.

En fin afslutningsfugl!

Vi var retur i Ballerup klokken godt 16, og vi havde set 44 arter.

Juleturen d.13.12.2023

Af Joan Klausen

Juleafslutning for Grågæssene foregik som vanligt med en tur rundt omkring Præstesø og langs med Søndersø ved Værløse. Vejret var koldt, lige omkring 0 C og med en kølig vind. Men ca. 30 grågæs mødte alligevel op, friske og parate til at trodse kulden. I løbet af natten havde vejrguderne lagt et tyndt tæppe af sne over området, så en svag julestemning indfandt sig. Turlederen havde lovet både kernebider og silkehaler, men de svigtede os. Det blev dog til ca. 27 arter, blandt andet sjagger, sølvhejre, dompap, flagspætte, halemejse, spætmejse, tårnfalk, musvåge, stor og lille skallesluger og stormmåge. Selvom skovhornuglerne har svigtet os denne vinter, var der flere der så natuglerne i grantræerne på den modsatte side af vejen.

Turen rundt foregik som sædvanligt i meget forskellige tempi og med stor snakkelyst trods flere udfordringer. Vi havde set frem til at afprøve det nye fugletårn ved Præstesø, men den regnfulde periode vi har været i umuliggjorde turen til tårnet. Gangbroen var oversvømmet og det forlyder, at der desværre ikke er udsigt til en ny gangbro i fremtiden.

Under turen rundt fik vi et opkald fra fyrmesteren (Flemming), der forklarede at vores bålhytte var optaget af en anden gruppe, og vi derfor måtte finde en nødplan. Det blev stål/rusthytten ved parkeringspladsen.

Da vi ankom med røde næser samt kolde fingre og fødder var der et fint bål udenfor hytten med plads til alle. Madpakker blev spist, og som sædvanligt blev der delt masser af dejlige julegodter rundt.

Jens Niring havde haft rund fødselsdag, det blev fejret med en lille skarp samt passende lykønskning fra de forsamlede grågæs.

Omkring 13.30 sluttede vi med God Jul og et Godt Nytår, de seje grågæs var lidt kolde, men i højt humør.

Afviklede foredrag

Stig Jensen: D. 25. oktober

Disciplin og kontrol præger det Japanske folk. Her stikker meget få ud. Heller ikke blandt fuglefotografer. Der bliver sat pinde i jorden – herfra må der fotograferes. Det bliver respekteret så ingen trænger sig på for at få billeder tættere på og dermed jage fuglene væk. Men fugle er i forvejen ret ”tillidsfulde”, her er nemlig ingen jagt.

Stig holdt som altid et fremragende og fornøjeligt foredrag. Stig har en stor nysgerrighed og interesse i hvad der foregår i verden omkring os og derfor også en kæmpe viden, som han øser af.

Vi så rigtig flotte billeder af traner, stor fiskeugle, fasaner, ænder, havørne og ikke mindst stellers havørne (som Stig, har en særlig stor begejstring for) og så billeder af Japans smukke natur i en poetisk udgave.

Der var et stort fremmøde, som sædvanligt, når Stig Jensen holder foredrag.

Grethe Wenzell

Jette Bjerregaard: D. 15. november

D. 15.11.23 var en stor flok forventningsfulde grågæs mødt op for at se og høre Jette Bjerregaard fortælle om sine og gemalens rejse til Kenya primo 2023 for i særdeleshed at studere flamingoer.

Jette er en fin fuglefotograf og har besøgt grågæssene flere gange - derfor var der lagt op til stor gensynsglæde.

Og så skal vi ikke glemme at nævne at hendes mand John, som er en stor støtte for os som teknisk ekspert i forbindelse med afviklingen af foredragene.

I tilknytning til de fine fotos var der en stor spørgelyst også til selve turens planlægning, så alt i alt en fin eftermiddag i Vanløse!

Jan Chr. Møllerup

Ib Krag Petersen: D. 6. december.

Igen et foredrag med succes. Ib Krag Petersen fra Århus trodsede det uvenlige vejr og nåede efter en del strabadser Hovedstaden i tide. Vi var glade for at se ham.

Ib fortalte med stor begejstring og entusiasme om Islands natur og fugleliv, som han har et stort kendskab til igennem sine mange besøg i landet og sit tidligere arbejde som biolog på Naturhistorisk Museum i Reykjavík.

I dag er Ib ansat ved Århus universitet, hvor han bl.a. har til opgave at optæller vandfugle fra fly for at finde ud af havmøllernes påvirkning på bestandene.

På opfordring fra publikum fortalte han til sidst lidt om resultaterne af undersøgelserne. Det gav i den grad lyst til at høre mere, så vi håber på at Ib kan overtales til at komme igen.

En inspirerende eftermiddag med et stort fremmøde.

Grethe Wenzell

Kommende Foredrag

“Hvorfor er der jagt på sortand og ikke på havlit?”

Onsdag d. 10. januar kl.13. -Foredrag ved formand for Vildtforvaltningsrådet Jan Eriksen.

Der er kaffe fra kl. 12.30. Entre plus kaffe/te: 40 kr

Jan Eriksen, selv senior, har været direktør i Friluftsrådet i 25 år og har de sidste 9 år været formand for Vildtforvaltningsrådet, som rådgiver miljøministeren om Danmarks fugle og pattedyr med særlig fokus på jagt. Jan har set på fugle siden han var 6 år.

Foredraget vil fokusere på Vildtforvaltningsrådets arbejde krydret med fugleoplevelser fra ind- og udland.

”Fugle og Kunst”

Onsdag d. 7. februar kl. 13. – Foredrag ved højskolelærer Kristian Tikøb Olsen

Der er kaffe fra kl. 12.30. Entre plus kaffe/te: 40 kr

Fugleillustrationer er vigtige for os ornitologer når vi skal lære at artsbestemme, men indimellem kan illustrationerne også være kunst. Lars Jonsson er en af disse vigtige kunstnere som er en mester i illustrationen, men som også leverer værker som er dissideret kunst. Asger Jorn havde ikke intentionen om at illustrere, men brugte ofte fuglen som udtryk i sine spontant abstrakte billeder. Begge kunstnere har og havde en stor tilknytning til Gotland.

”Fugl af Glæde”

Onsdag d. 6. marts kl. 13. – Foredrag ved naturvejleder Allan Gudio Nielsen

Der er kaffe fra kl. 12.30. Entre plus kaffe/te: 40 kr

Fugleværnsfonden gik i æteren med podcasten ”Fugl af Glæde” i efteråret 2022. Vi har haft besøg af en masse dygtigt fuglefolk med hver deres specialviden – lige fra fjermider, hybridænder til gøgens træk. I dette foredrag dykker vi ned i nogle af de spændende emner, som vi har berørt undervejs.

Grågæssenes ture og foredrag, januar – april 2024

Tilmeldinger: Husk at hver tur skal indbetales for sig. Vælger du at melde dig til flere ture samtidig, skal det ske på hver sin overførsel.

Der er absolut ingen grund til at give Arne Borg (vores nye kasserer) ekstra arbejde.

Databeskyttelse: Hvis du ikke ønsker at blive afbildet i Grågåsen eller på Grågæssenes facebookside, må du give besked til én fra Seniorudvalget, helst pr. mail.

Ture: Hvis du har behov for kørejlighed i forbindelse med turene, er du velkommen til at kontakte Pamela Bartholomeusz 2482 4345. Spørgsmål om ledige pladser på busturene rettes til Jan Chr. Møllerup på 4050 8487 eller mail f.mollerup@mail.dk

Turledere: Bjarne Andersen (4055 2314), Flemming Kragh Hansen (4020 0345), Joan Klausen (5192 8836) og Lis Geertz (3013 2179)

Hvis du i sidste øjeblik forhindres i at deltage i en bustur, bedes du kontakte Jan Møllerup eller en af turlederne, så vi ikke står og venter på dig.

Onsdag den 10/1, kl. 13.00

Foredrag i Frodes Folkehus i Vanløse (Kulturstationen)

”Hvorfor er der jagt på sortand og ikke på havlit”? v. formand for Vildforvaltningsrådet Jan Eriksen (se mere side 32)

Onsdag den 31/1 kl. 8.00 – 17.00

Bustur til Skånes søer

Vi mødes ved Ballerup Rådhus og kører efter opsamling ved busparkeringen ved Terminal 3 i Lufthavnen mod Skåne. Indbetal kr. 305,00 på reg.nr. 8401 konto 1190869, DOF København, Seniorudvalget senest den 1/12. Efter den 1/1-24 kan du forhøre dig om evt. restpladser hos Jan Chr. Mollerup (4050 8487).

Onsdag den 7/2, kl. 13.00

Foredrag i Frodes Folkehus i Vanløse (Kulturstationen)

”Fugle og kunst” v. højskolelærer Kristian Tikøb Olsen (se mere side 32)

Onsdag den 21/2, kl. 10.00 -14.00

Tur i egne biler til Ganløse Ore

Vi mødes ved Farumvej 90 og går en tur rundt om Maglemosen, ca. 4 km. Sortspætte, duehøg og isfugl har ynglet i området.

Onsdag den 6/3, kl. 13.00

Foredrag i Frodes Folkehus i Vanløse (Kulturstationen)

”Fugl af Glæde” v. naturvejleder Allan Gudio Nielsen (se mere side 32)

Onsdag den 13/3, kl. 10.00 – 14.00

Tur i egne biler til Favrholm Sø, Solbjerg Engsø m.v. kl. 10.00 – 14.00

Vi mødes ved Solbjerg Engsøs sydlige parkeringsplads (Kagerupvej).

Mandag den 18. marts kl. 7.00 – onsdag den 20/3 kl. 17.00

Flerdagstur til Skåne Tranås

Vi mødes ved Ballerup Rådhus og kører efter opsamling ved busparkeringen ved Terminal 3 i Lufthavnen mod Skåne. Vi bor i delte dobbeltværelser med fuld forplejning og linnedpakker til kr. 2.500 pr. person enkeltværelse med fælles bad koster 300 kr. ekstra. Indbetal beløbet på reg.nr. 8401 konto 1190869, DOF København, Seniorudvalget senest den 15/1-24. Efter den 15/2-24 kan du forhøre dig om evt. restpladser hos Jan Chr. Mollerup (4050 8487).

Onsdag den 10. april kl. 7.00 -17.00

Bustur til Borreby Mose m.v.

Vi mødes ved Ballerup Rådhus og kører efter opsamling ved pendlerparkeringspladsen ved 31a (Solrød Syd) mod Borreby Mose. Indbetal kr. 290,00 på reg.nr. 8401 konto 1190869, DOF København, Seniorudvalget senest den 1/2. Efter den 1/3-24 kan du forhøre dig om evt. restpladser hos Jan Chr. Mollerup (4050 8487).

Onsdag den 24. april kl. 6.00 –10.00

Morgentur i Porsemosen

Vi mødes på parkeringspladsen ved Vikingelandsbyen i Risby (Ledøjevej) og går en tur i Porsemosen hvor vi forhåbentlig hører en masse sangere. (Der er busforbindelse fra Ballerup St. og fra Albertslund St.)

Onsdag den 15. maj kl. 19.00 – 22.00

Aftentur til Sjælsø.

Vi mødes Sjælsmarksvej 29 og går en tur i området. Der er stor chance for at høre både nattergal og græshoppesanger

Mandag d. 27. maj kl. 7.00 – torsdag d. 30. maj kl. 17.00

Flerdagstur til Öland

Vi mødes ved Ballerup Rådhus og kører efter opsamling ved busparkeringen v. Terminal 3 mod Öland. Under opholdet skal vi bo på Hotel Borgholm på øens vestside. Vi bor i delte dobbeltværelser med fuld forplejning og linnedpakker til kr. 4.300 pr. person, enkeltværelse koster 5.050 kr. Indbetal beløbet på reg.nr. 8401 konto 1190869, DOF København, Seniorudvalget senest den 1/2-24. Efter den 15/2-24 kan du forhøre dig om evt. restpladser hos Jan Chr. Mollerup (4050 8487).

Mandag d. 30. september kl. 7.00 – torsdag d. 3. oktober kl. 17.00

Flerdagstur til Fyn m.v.

Eventuel framelding til endagsbusture må finde sted senest onsdag ugen før turens afholdelse. Det indbetalte beløb returneres, fratrukket et ekspeditionsgebyr på kr. 50.-/pr. ekspedition

BEMÆRK: VI SENDER INGEN BEKRÆFTELSE PÅ ENDAGSBUSTURE. DU ER PÅ LISTEN, HVIS IKKE DU HØRER FRA OS. PÅ FLERDAGSBUSTURE SENDER VI BEKRÆFTELSE PÅ DIN TILMELDING

Redaktion: Grethe Wenzell, E-mail: grethewenzell@webspeed.dk

Næste blad udsendes i april måned. Deadline: d. 15. marts 2024

